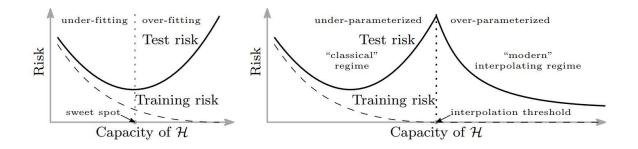
5/16/25, 10:03 PM double_descent

Double Descent Phenomenon

Egy model kapacitásának növelése egy adott pontig csökkenti a teszt hibát, ezt követően a teszt hiba nő, majd az interpolációs küszöbön túl, a hiba ismét elkezd csökkenni.

Schaeffer, Rylan, et al. (2023)

Belkin, Mikhail, et al. (2019)

Jelölés

$$egin{aligned} \mathcal{D} &= \{(x_1,y_1),\ldots,(x_n,y_n)\},\; |\mathcal{D}| = N \ &(x_i,y_i) \in \mathbb{R}^d imes \mathbb{R} \ &f: \mathbb{R}^d \mapsto \mathbb{R} \end{aligned}$$

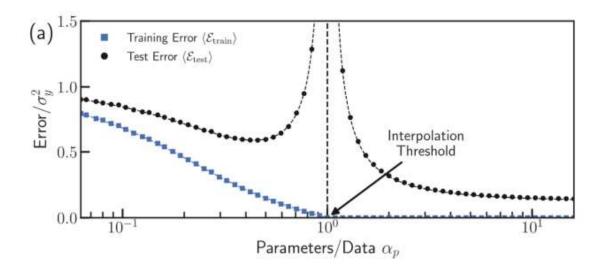
 $f\in\mathcal{H}$ függvény család

Classical Bias-Variance trade-off

- 1. Ha $\mathcal H$ kapacitása kicsi (*high bias*), akkor minden $f\in\mathcal H$ nem illeszkedik megfelelő mértékben a tanulási adatokra (*under-fitting*), ezért új adatokra is rossz eredményeket fog adni.
- 2. Ha $\mathcal{H}$ kapacitása nagy (*high variance*), akkor léteznek $f \in \mathcal{H}$ amelyek tökéletesen illeszkednek a tanulási adatokra (*over-fitting*), viszont nem képesek általánosítani, ezért új adatokra rossz eredméyeket fognak adni.

Ezek alapján $\mathcal{H}$ -t úgy kell kiválasztani, hogy a kapacitása a *sweet spot*-ban legyen

"Modern" Interpolating Regime

Ha ${\cal H}$ kapacitását növeljük, az interpolációs küszöbön túl , a tanulási hiba 0 marad, viszont a test hiba ismét elkezd csökkenni. Ez ellentmond a bias-variance trade-off elvnek.

Egyszeűsített intuitív magyarázat. Az interpolációs küszöbön 1 függvény létezik, ami képes tökéletesen illeszkedni a tanulási adatokra, annak a valószínűsége, hogy ez a függvény új adatokra is illeszkedni fog eléggé alacsony. Az interpolációs küszöbön túl, több függvény fog tökéletesen illeszkedni az adatokra, tehát annak a valószínűsége, hogy létezik ezek között legalább egy olyan amely új adatokra is megfelő predikciókat ad, nagyobb.

Vizuális Intuició Polinomiális Regresszióval

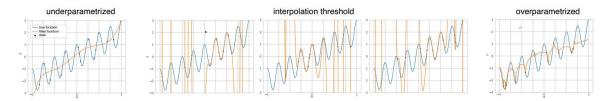
$$y:\mathcal{R}\mapsto\mathcal{R}$$

$$y(x) = 2x + \cos(25x)$$

$$\phi_P:\mathcal{R}\mapsto\mathcal{R}^P$$

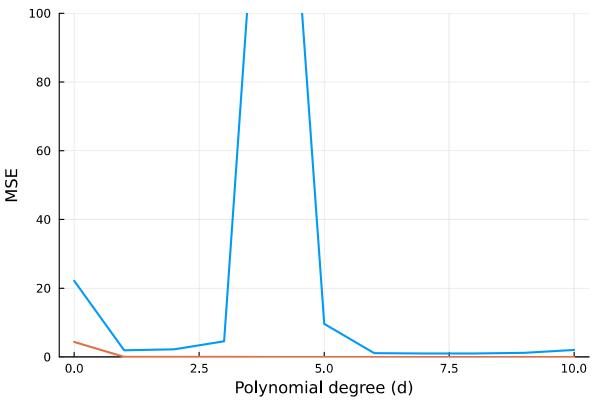
$$\phi_P(x) = egin{bmatrix} \phi_1(x) \ \phi_2(x) \ dots \ \phi_P(x) \end{bmatrix}$$

$$y pprox \phi_P(x) \cdot \Theta_P$$

n [ ]: using Random, Statistics, Plots, LinearAlgebra, Polynomials

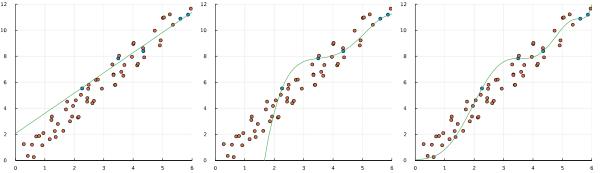
```
f(x) = 2 \cdot x \cdot + \cos(25 \cdot x)
# Sample Train Data
n train = 5
x train = sort(2\pi * rand(n train))
y_{train} = f(x_{train})
n_{\text{test}} = 60
x_{test} = sort(2\pi * rand(n_{test}))
y_{test} = f(x_{test})
degrees = 0:10
test_errors = []
train_errors = []
polynomials = []
for d in degrees
    # Fit a Polynomial of degree d to the train data
    p = Polynomials.fit(x train, y train, d)
    push!(polynomials, p)
    y_pred = evalpoly.(x_test, p)
    y_train_pred = evalpoly.(x_train, p)
    push!(test errors, mean((y pred .- y test).^2))
    push!(train_errors, mean((y_train_pred .- y_train).^2))
end
p = plot(degrees, test_errors, lw=2, xlabel="Polynomial degree (d)", ylabel="MSE", leg
plot!(degrees, train errors, lw=2)
```



```
In [509...
    p = scatter(x_train, y_train, layout=(1,3), legends=false, xlims=(0,6), ylims=(0,12),
    scatter!(p[2], x_train, y_train, legends=false)
    scatter!(p[3], x_train, y_train, legends=false)
    scatter!(p[1], x_test, y_test)
    scatter!(p[2], x_test, y_test)
```

```
scatter!(p[3], x_test, y_test)

plot!(p[1], polynomials[2], xlims=(0,6), ylims=(0,12))
plot!(p[2], polynomials[5], xlims=(0,6), ylims=(0,12))
plot!(p[3], polynomials[10], xlims=(0,6), ylims=(0,12))
```


Matematikai Intuició Lineáris Regresszióval

$$Y = X \cdot \Theta$$

Lineáris regresszió esetében P=D. Mivel a paraméterek száma nem növelhető, az adatok számát fogjuk csökkenteni.

1. Ha
$$P < N$$

$$\hat{\Theta}_{under} = argmin_{\Theta} ||X\Theta - Y||^2$$

Megoldás:
$$\hat{\Theta}_{under} = (X^TX)^{-1}X^TY$$

2. Ha
$$\,P>N$$

$$\hat{\Theta}_{over} = \mathop{argmin}_{\Theta} \! \left| \left| \Theta
ight|
ight|^2, \ orall n \in \left\{ 1, \ldots, N
ight\} x_n m{\cdot} \Theta = y_n$$

Megoldás:
$$\hat{\Theta}_{over} = X^T (XX^T)^{-1} Y$$

$$\hat{y}_{test,under} = x_{test} \cdot \hat{\Theta}_{under} = x_{test} \cdot (X^TX)^{-1}X^TY$$

$$\hat{y}_{test,over} = x_{test} \cdot \hat{\Theta}_{over} = x_{test} \cdot X^T (XX^T)^{-1} Y$$

Jelöljuk Θ^* -al az ismeretlen ideális paramétereket amikre minimális a teszt hiba

Tehát $Y = X\Theta^* + E$, ahol E az adat megtanulhatatlan része

Ezt használva írjuk át a predikciót a két esetben

$$\hat{y}_{test,under} = x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T Y$$

$$= x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T (X \Theta^* + E)$$

5/16/25, 10:03 PM double_desc

$$= x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T X \Theta^* + x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T E$$

$$= x_{test} \cdot \Theta^* + x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T E$$

$$x_{test} \cdot \Theta^* \stackrel{def}{=} y_{test}^*$$

$$\hat{y}_{test,under} - y_{test}^* = x_{test} \cdot (X^T X)^{-1} X^T E$$

$$(X^T X)^{-1} X^T = X^+ = V \Sigma^+ U^T$$

$$\hat{y}_{test,under} - y_{test}^* = x_{test} \cdot V \Sigma^+ U^T E = \sum_{r=1}^R \frac{1}{\sigma_r} (x_{test} \cdot v_r) (u_r \cdot E)$$

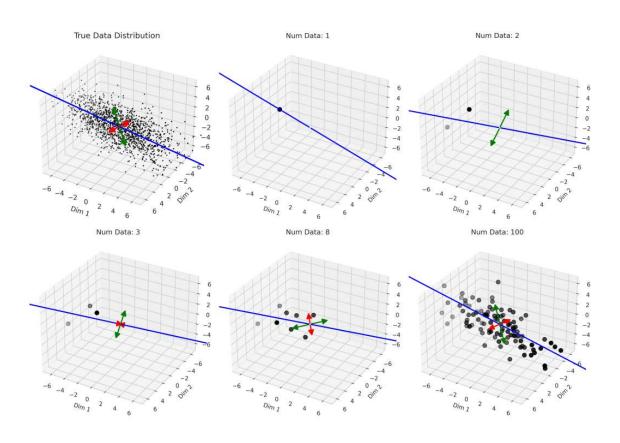
2. P > N, a számítás hasonló (exercise for the reader)

$$\hat{y}_{test,over} - y^*_{test} = \sum_{r=1}^R rac{1}{\sigma_r} (x_{test} \cdot v_r) (u_r \cdot E) + x_{test} \cdot (X^T (XX^T)^{-1} X - I_d) \Theta^*$$

A két egyenlet arra mutat, hogy a teszt hibát 3 érték fog meghatározni:

- 1. Mennyire változnak a tanulási adatok minden irányban: $\frac{1}{\sigma_n}$
- 2. Mennyire és milyen irányokban változnak a teszt adatok relatív a tanulási adatokhoz képest: $x_{test} \cdot v_r$
- 3. Mennyire képes az ideális modell megtanulni a tanulási adatokat: $u_r \cdot E$

Miért a legnagyobb a hiba az interpolációs küszöbön?

Mikor nem történik Double Descent?

5/16/25, 10:03 PM double_descent

- ullet Nincsenek nullához közeli szinguláris értékek (σ_r)
- A teszt adatok nem változnak más irányokban mint a tanulási adatok
- Az ideális model tökéletes illeszkedik a tanulási adathalmazra (E=0)